Uitgave van de Vereniging
"Molenvrienden Land van Cuyk"

DE MOLENVRIEND

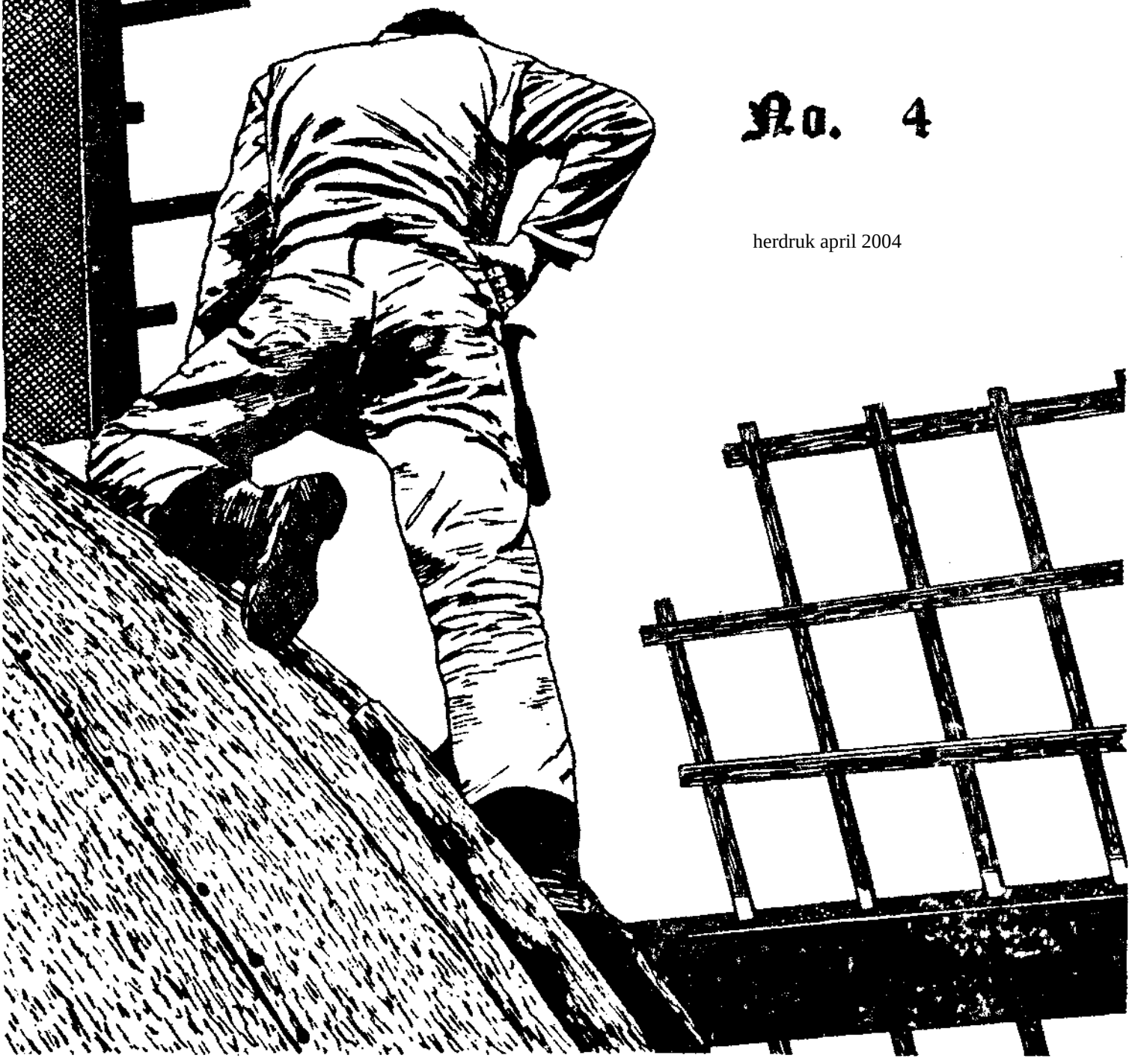

No. 4

herdruk april 2004

Molenvrienden

land van Cuyk

DE MOLENVRIEND

ORGAAN VAN "VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUYK"
REDACTIEADRES: JOHAN REIJNDERS KRUISHOUT 50 5431CS CUYK
TEL: 08850-15072

SECRETARIAAT: BEN VERHEIJEN MOLENEIND 4 5431HW CUYK
TEL: 08850-13298

VOORZITTER: JOHAN REIJNDERS KRUISHOUT 50 5431CS CUYK
TEL: 08850-15072

VICE-VOORZ.: ROBBERT VERKERK ISABELLALAAN 30 CUYK
TEL: 08850-13647

PENNINGMEESTER EN LEDENADMINISTRATIE:
EDDY DERKS PATRIJSSTR. 5 5431XV MILL
TEL: 08859-3881
GIRO: 1085723 RABOBANK CUIJK
REK.NR. 110556194

BIOTOOPWACHT LAND VAN CUYK:
EDDY DERKS PATRIJSSTR. 5 5431XV MILL
TEL: 08859-3881

DE VOORPAGINA:

De molenmaker in aktie bij de restauratie van de korenmolen Jan van Cuijk te Cuijk.

Mededelingen van het Bestuur

MOLENDOKUMENTATIE.

In het bestuur van onze vereniging leeft reeds enkele tijd het gevoel, alle gegevens over molens en molenrestanten, zowel bestaand als verdwenen, in het Land van Cuijk centraal binnen de vereniging te dokumenteren.
Nu zwerft alles rond bij allerlei personen of instanties. Het doel van dit alles is om de nog aanwezige gegevens niet verloren te laten gaan.
Door het bestuur is nu hiervoor een commissie benoemd, bestaande uit:
Robbert Verkerk, Perry Hendriks en Stefan Willems.
Om een zo uitgebreid mogelijk archief te krijgen doen wij een beroep op de archiefdiensten in de regio, alle leden en donateurs en collega's molenaars: Heeft een ieder van U iets op molengebied van het Land van Cuijk, zoals oude geschriften, oude krantenknipsels, foto's etc.etc. en U hebt dit over of wilt het beschikbaar stellen aan de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, dan zijn wij U zeer dankbaar. Wilt U gegevens door ons alten copiëren, dan kan dat ook.
Indien U ons van dienst kunt zijn of meer over dit dokumentatiecentrum wilt weten, dan kunt U kontakt opnemen met:

Molendokumentatie Molenvrienden Land van Cuijk,
p/a Prof.v.d.Brinkstr 22
5431 WV Cuijk.

of telefonisch: 08850- 17039 (na 19.00 uur)

Namens de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk alvast hartelijk dank voor Uw medewerking.

INFORMATIEDAG OPLEIDING VRIJWILLIG MOLENAARS

Op zaterdag 19 april j.l. organiseerde onze Vereniging een informatiedag over de opleiding tot vrijwillig molenaar in onze streek. Dit alles op de molen Martinus te Beugen.
De bedoeling was gemotiveerde mensen te vinden, die per week enkele uren willen vrijmaken om zich te bekwamen in het vak Vrijwillig Molenaar en later zelfstandig een van de molens kunnen bedienen. Want om de tien molens in de regio voldoende te kunnen laten draaien en klein onderhoud te plegen zijn per molen eigenlijk 2 molenaars nodig.
Vanaf 10 uur waren de bestuursleden vanonze vereniging, instrukteurs en regionaal kontaktman Theo van Bergen aanwezig om belangstellenden aan de hand van een kleine expositie en praktische demonstraties te informeren over het reilen en zeilen van de vrijwillig molenaars.
Het weer en de wind werkten goed mee en de Martinusmolen draaide er lustig op los. Aan het einde van de dag konden wij 12 aanmeldingen tellen, een onverwacht hoog aantal.
Op 20 mei ontvingen wij de kandidaat vrijwillig molenaars in café Verheijen te Rijkevoort, waar de nodige nadere informatie werd verstrekt en afspraken met de instrukteurs en gast molenaars werden gemaakt.
Wij hopen, dat onze aankomende vrijwilligers veel genoegen aan hun opleiding zullen beleven en wensen hen veel succes en doorzettingsvermogen toe om het beoogde doel, het diploma van vrijwillig molenaar, te bereiken.

OEFFELT

Uit de regionale pers vernamen wij onlangs, dat aan de gemeente Oeffelt een subsidie van f 100.000,- toegekend is uit de pot dorps- en stadsverneiuwing. Dankzij deze bijdrage hebben inmiddels de eerste werkzaamheden aan de molenromp een aanvang genomen. Een heuglijk feit vinden wij, waarmee wij de gehele Oeffeltse gemeenschap geluk wensen.

Terugblik Molendag Land v. Cuijk.

Op zondag 1 juni j.l. .organiseerde de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk haar eerste molendag. Voor deze dag was de zondag gekozen, omdat op zaterdag de meeste molenaars uit het land op hun eigen molen aan het draaien zijn. Nu was er de mogelijkheid om eens de molens in het Land van Cuijk te bezoeken. Daar werd dan ook goed gebruik van gemaakt. De collega's molenaars kwamen uit het gehele land om te zien, hoe wij met onze molens werken. Via verschillende molenbladen en kranten werd bekendheid aan deze dag gegeven.

Na een lange voorbereiding was het zover. Hoewel de wind het 's ochtends liet afweten kon er 's middags toch nog gemalen worden op diverse molens. Speciaal voor deze dag heeft de vereniging een boekje samengesteld over molens en molenrestanten in het Land van Cuijk. Dit was die dag te verkrijgen in de Mariamolen te Haps tegen een kleine vergoeding, tevens was hier een molenstand ingericht en kon informatie verkregen worden over onze vereniging. Bijna alle molens waren deze dag te bezoeken op enkele na. Dit waren de achtkantige stellingmolen te Cuijk-Katwijk, die in restauratie is, de stenen bergmolen van St. Hubert, die op z'n restauratie wacht, en de standerd- en watermolen van Oploo, die door een samenloop van omstandigheden niet te bezichtigen was. Mogelijk zullen deze molens op de tweede molendag wel draaien, zodat we weer vier molens op onze bezoeklijst kunnen mee tellen.
De molens, die wel draaiden waren:
de Mariamolen te Haps, een zeskantige bergmolen, die vrij uniek kan worden genoemd voor onze streek,
de ronde stenen bergmolen de Martinus te Beugen,
de ronde stellingmolen te Rijkevoort, de Luctor et Emergo,
de tot voor kort nog enigste drie zolder molen van ons land, de standerd molen de Ster op het Hamse Veld te Wanroy,
de ronde stenen bergmolen, de Korenbloem, te Mill,
de achtkantige rietgedekte bergmolen te Gassel en
de onlangs gerestaureerde bergmolen de Jan van Cuijk te Cuijk.
Nadat tegen half zes de zeilen weer van de wieken werden gehaald, kon worden meegedeeld, dat meer dan 300 mensen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om de Cuijklandse molens beter te leren kennen.
Moe, maar voldaan konden de molenaars met hun leerlingen op deze zeer geslaagde molendag terugzien. Een mooie dag, die zeker voor een jaarlijkse herhaling vatbaar is.

Stefan Willems.

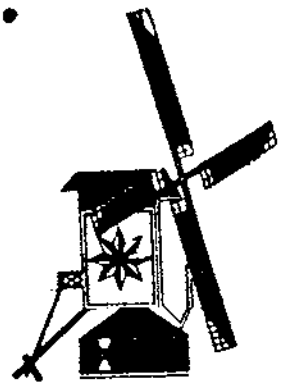

DE HAMSE MOLEN

BOOMKWEKERIJ-TUINCENTRUM TUINAANLEG

GEBR. SELTEN
MOLENSTRAAT 48
WANROIJ
TEL: 08859 - (5)2587

* CONIFEREN
HEESTERS
VASTE PLANTEN
ROZEN

* TUINTURF
POTGROND
BEMESTING

Interview met een Vakmolenaar

Gesprek met molenaar Theodorus Lamers te Grave.

In januari van het jaar 1986 waren we op bezoek bij de 82 jarige molenaar Theodorus Lamers in Velp bij Grave, om met hem te praten over zijn leven, de molens en zijn werk. Wij konden toen niet vermeoden, dat hij een half jaar later, niet als gevolg van zijn zwakke gezondheid, maar door een binnenbrand in zijn huis, tijdens de slaap door verstikking om het leven zou komen. Gelukkig hebben wij het gesprek met hem op een bandje opgenomen, zodat we toch nog enige wetenswaardigheden van mulder Lamers, die wij slechts een korte tijd gekend hebben, op schrift konden stellen.

Helm de mulder.

"Mulder Theodorus Lamers, ook wel Helm, de mulder" genoemd was vrijgezel en woonde alleen in zijn grote huis pal tegenover de Generaal de Bonskazerne in Grave. Hij had alleen gezelschap van zijn kanarie en een nicht kwam enkele dagen per week kijken hoe het met de oude baas ging. Zijn longen waren niet zo best meer en het slapen ging soms wel eens moeilijk. Hij kon zich echter toch nog goed behelpen en beschikte nog over een scherp verstand en kon hij meepraten over veel typische zaken van onze tijd.

Werken met molen de Kouwenoord.

Als 13 jarige kwam hij in 1916 op de molen van zijn vader te werken. Het was de molen de Kouwenoord of de Koudenoord en deze was in 1856 vanuit het noorden van ons land overgeplaatst naar Velp. Dit stukje van het dorp Velp ligt merkwaardig genoeg tussen Grave en Langeboom in.
De achterkant was met dakleer bedekt en het wiekenkruis werd gevormd door een Potroede en een Fransenroede, welke respectievelijk één een twee klamphaken hadden. Volgens mulder Lamers gingen de Potroeden veel langer mee dan de Fransenroede, dat kon wel tientallen jaren schelen. Het gevlucht had een diameter van 27 meter en persoonlijk vond Helm de mulder dat nogal groot, want een diameter van 24 meter gaf volgens hem de mooiste verhouding met de rest van de molen, terwijl de zeilvoering ook gemakkelijker was. Binnen lagen drie steenkoppels, een blauwe duitse en twee kunststofkoppels. Het bijzondere was, dat al deze koppels voorzien waren van het zgn. pennetjeswerk. Verder waren er een sleepluiwerk en een trommelvang aanwezig. De roeden waren blauw, de stormplanken wit en de Oudhollandse voorzomen in rood, wit en blauw uitgevoerd. Wat het malen betreft, had hij het liefst te doen met tarwe en rogge. Ook werd er veel gerst en haver gemalen, terwijl er in die tijd ook veel boekweit voorkwam.
Het malen van dit laatste graan duurde nogal lang en zoals molenaar Lamers het uitdrukte "van buiten liep het allemaal hard, maar binnen in de molen schoot het niets op". Ook het scherpen van de stenen was hem toebedacht, maar hij mocht alleen de kunststenen scherpen, zijn vader nam het koppel natuurstenen altijd voor zijn rekening.

Seizoenwerk op de molen.

Vlak na de oogst in juli en augustus was het zeer druk op de molen en deze drukte liep wel tot januari van het volgende jaar. In de lente en naar de zomer toe was het minder druk en was er tijd voor het plegen van onderhoud. De schilderkwast werd gehanteerd en ook de zeilen werden opnieuw van zeilsmeer voorzien. Molenaar Lamers merkt hierbij op, dat linnen zeilen gemakkelijk waren in te smeren, maar dat het met de zeilen gemaakt van Amerikaanse katoen moeilijker ging. In de winter werden de lijken en de hoektouwen van lijnolie voorzien om snelle bevriezing tegen te gaan. Bij vorst werden de zeilen trouwens "hol" opgeborgen d.w.z. zij werden losjes zig-zag opgevouwen, zodat ze sneller droog werden en bij ijzel niet als een bevroren kluwen op het hekwerk lagen. In de herfstst stormde het vaak en gebeurde het wel eens, dat hij de molen alleen met vierend kruien stil kon krijgen: de bezetketting steeds een stukje ruimte geven en dan een eindje kruien, net zolang tot het gevlucht uit de wind staat. De bezetketting noemde hij trouwens "de springketting", omdat de malende molen tijdens vlagerige wind aan deze ketting stond te rukken. Met pas geoogst graan was het altijd oppassen. Wanneer het koren te nat was werden de stenen heel gemakkelijk dichtgesmeerd en het was een hele klus om het kleffe spul weer uit het scherpsel te halen. In plaats van het zingen van de stenen was dan een schril gierend geluid te horen.

Het malen met de motor.

De molenaars Lamers maalden niet alleen met de windmolen, maar hadden ook een mechanische maalderij. Deze stond vlakbij de windmolen en tot 1938 werd het steenkoppel aangedreven door een gasmotor. Het bestaan van deze maalderij was er min of meer de oorzaak van, dat de windmolen in verval raakte en later werd afgebroken. Het gebeurde in 1928, dat door materiaalmoeheid -aldus mulder Lamers- de Fransen roede brak. De maalderij nam de taak van de windmolen over en zo verdween de Kouwenoord steeds meer naar de achtergrond en werd tenslotte afgebroken. Zo kwam er een einde aan het bestaan van de molen, die voorheen in eigendom was van het molenaarsgeslacht Van Aarsen en welke door vader Lamers, die het molenaarsvak in Tilburg had geleerd, was overgenomen. In die tijd werden 's winters nog grote delen van het Land van Cuijk door de rivier de Maas via de Beerse overlaat onder water gezet. Om steeds door te kunnen malen en de bereikbaarheid van de maalderij te vergroten werd het aangrenzende gebied opgehoogd. De rest van zijn leven heeft molenaar Lamers in deze maalderij gewerkt. Het motormalen was wel eentoniger, men had minder met de natuur te maken, maar het had ook zijn voordelen, het produkt was regelmatiger en men kon het gemalen produkt bijna altijd op afspraak afleveren, de afhankelijkheid van de wind bestond niet meer. Toch bleven de windmolens een grote plaats in z'n hart in nemen. Hij kan er vurig over vertellen en de 82 jarige molenaar weet nog praktisch alle onderdelen op te noemen. In 1938 werd de gasmotor vervangen door een ééncylinder oliemotor van de firma Thomassen in de Steeg. Tot 1974 heeft deze machine het koppel kunststenen aangedreven, tot het moment toe, dat Helm met het malen stopte.

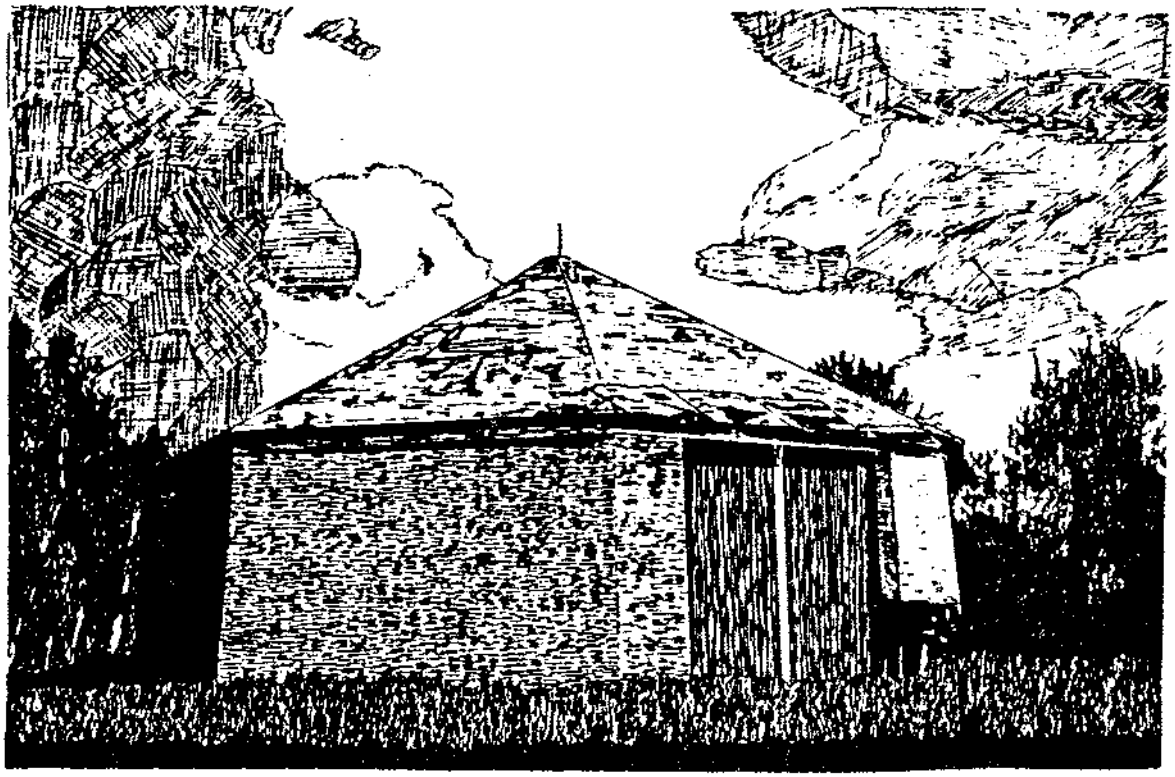

Molens en molenaars in de streek.

Omstreeks 1925 stonden er behalve de achtkant "de Kouwenoord" nog twee molens in Grave en dat waren beide standerdmolens. Naast de 10 huidige molens in het Land van Cuijk herinnerde hij zich nog de molens in Escharen en Langenboom. In Langenboom staat nu nog alleen de romp van de voormalige korenmolen de Korenbloem. Natuurlijk kende molenaar Lamers ook veel andere molenaars, zoals Martines van den Berg te Beugen (een klein menneke met een grote snor), Frans van Haren uit Gassel, Piet en Ties Rutten uit Oploo, Willem Verbruggen uit Rijkevoort, Willems uit Cuijk en Reijnen uit Wanroy.

Rosmolens voor het dorsen van graan.

Volgens onze gastheer werd er vroeger veel meer graan verbouwd in onze streek. Vooral rogge, want dit gewas deed het uitstekend op de zandgronden en leverde veel koren en stroo op. Veel boeren hadden daarom een rosmolen, waarbij een paard, dat in de rondte liep en de dorsmachine aandreef. Terwijl moeder de vrouw of een dochter de paarden leidde, dorsten de mannen het graan, bonden het stroo met de hand tot bussels en maakten met de wanmolen het graan vrij van stof, onkruid en kaf. Veel stroo werd gebruikt als dakbedekking voor huis en schuur, voor het inkuilen van aardappelen en bieten en voor het strooien in de stallen. Langzaam maar zeker kwam er meer veeteelt, dus meer grasland en zodoende minder korenvelden. Helm wees op de tegenwoordige overheersende velden met snijmais en de sporadische korenveldjes daartussen: een korenmolenaar, aangewezen op het omliggende gebied, zou niet meer kunnen bestaan.

Een kijkje in de maalderij.

Na het gesprek in de woonkamer gingen we naar de 100 meter verder gelegen maalderij. Daarachter nog de achtkanten onderbouw van de Kouwenoord. Vol trots toonde Lamers ons de prachtige grote Thomassen oliemotor, die glom van de olie. Gedurende de twaalf jaren sinds hij ophield met malen bleef hij de machine goed onderhouden. Hij wees op het 750 kg. zware vliegwiel, dat met een brede riem het steenkoppel aandreef. Ook vertelde hij over het smeertoestel, dat via verschillende leidingen de diverse punten van smeerolie voorzag, de druppelaars op de krukas. De motor leverde 22 tot 24 PK bij een toerental van 285 omwentelingen per minuut. Een grote luchtdrukketel diende voor het starten en ingeval deze leeg was kwamen er een paar sterke kerels uit de buurt aan te pas om het gevaarte aan te zwengelen, hetgeen tijdens koude winters wel eens moeilijk was. Molenaar Lamers vertelde, dat de kosten voor smeerolie en brandstof ongeveer gelijk waren. Per dag verbruikte de motor zo'n 25 tot 30 liter brandstof en 2,5 liter smeerolie. Het steenkoppel lag op een verhoging en werd aangedreven door een stel stalen tandwielen. De maalstenen betrok Lamers van Jaspers uit Aarlerixtel of van van Riel in Ede. De stenen van de laatste firma waren iets zachter van struktuur. In de maalderij waren verder nog een koekenbreker en een mengketel aanwezig. Bovenin bevond zich het luiwiel, waarmee de zakken graan van buitenaf naar binnen werden geluid en vervolgens in een verzamelkoker werden uitgestort.

Een monument voor het Land van Cuijk.

De Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk vatte het plan op om deze prachtige motor met maalstoel voor de toekomst te bewaren. In samenwerking met de gemeente Mill is het gelukt om de komplete maalinrichting te verwerven. Inmiddels is de zaak gedemonteerd en voorlopig opgeslagen. Het ligt in de bedoeling om de motor na de restauratie van de korenmolen de Heibloem in St.Hubert in een bijgebouw onder te brengen en weer operationeel te maken. De maalderij, die op een boerderijtje leek, zal dan al omgebouwd zijn tot een woonhuis. De prachtige maalinrichting, waarmede molenaar Lamers bijna zijn hele leven gewerkt heeft, zal ons blijvend doen herinneren aan een molenaar in hart en nieren en een man die we eigenlijk veel te kort gekend hebben.

B. Verheijen.

Molens en Molenrestanten in het Land van Cuijk.

Het eerder genoemde boekje "Molens en Molenrestanten" is voor f2,50 excl. portokosten bij de vereniging Molenvrienden Land v. Cuijk te bestellen.

Gezegde:

Krimpende winden en uitgaande vrouwen,
zijn niet te vertrouwen.

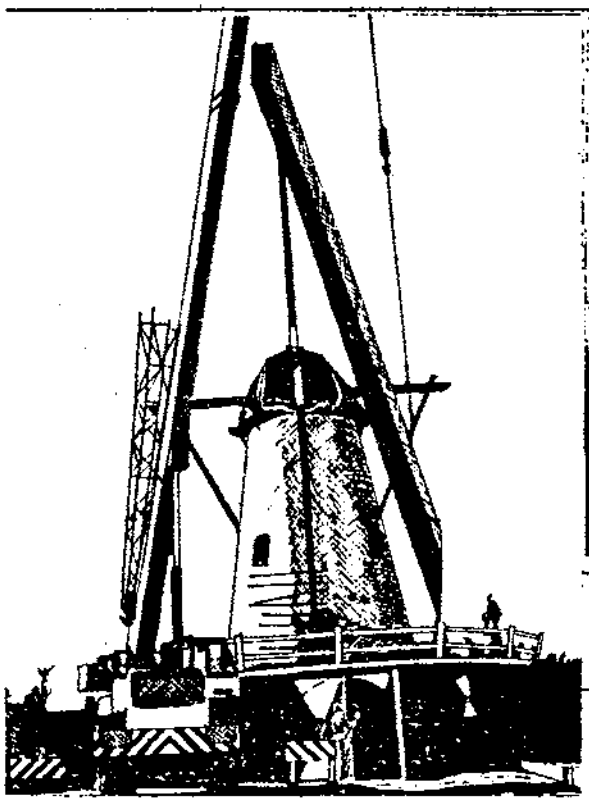

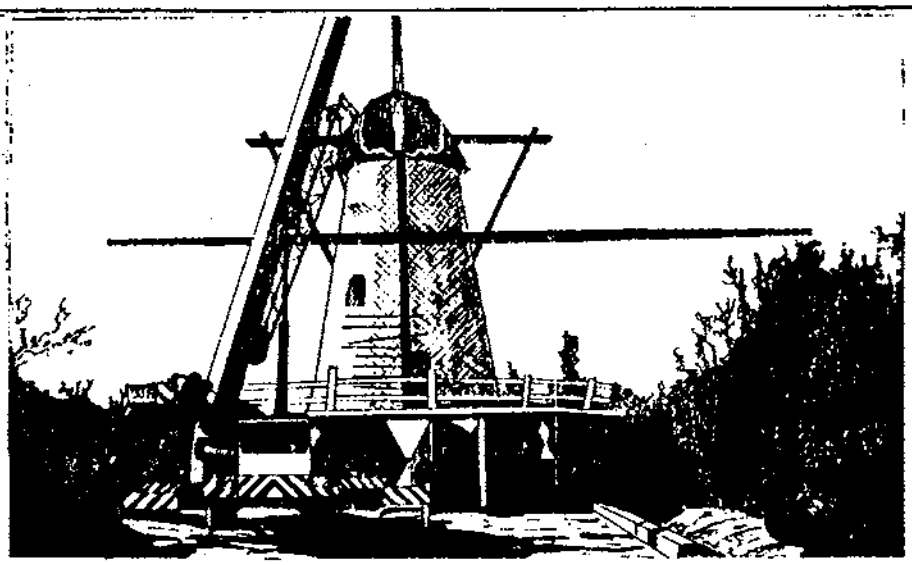

de roede hangt voor de molen.

de roede wordt opgehezen.

De Restauratie van de "Jan Van Cuyk"

Voor een beschrijving van de restauratie van de molen "Jan van Cuijk" te Cuijk moeten we terug gaan naar 1977. Toen begon vrijwillig molenaar Niek Wortman samen met oud-molenaar Sjef Kessels met deze molen te draaien. De molen was in 1974 nog gerestaureerd, maar de vier jaar stilstand bleek vooral voor het wiekenkruis funest te zijn geweest. De Van-Busselstroomlijnneuzen rammelden tijdens het draaien en de buitenroede was zo slecht, dat er geen zeilen meer voorgelegd konden worden. Vanaf 1977 is de gemeente Cuijk ook op deze situatie gewezen, maar zolang de molen nog draaide viel het volgens de gemeente wel mee.

Begin 1984 was de toestand alleen maar slechter geworden. De stroomlijnneuzen hingen met ijzerdraad aan de roeden en de molenaars Ben Verheijen en Robbert Verkerk overwogen of doordraaien met deze molen nog wel verantwoord was. Half januari 1984 werd deze beslissing voor hen genomen. De hele maand januari was al zeer stormachtig geweest en op een zaterdag rond twaalf uur trok er een zeer kleine windhoos dwars over de wijk Padbroek en ook dwars over de molen "Jan van Cuijk". De schade was zo groot, dat de molen noodgedwongen werd stilgezet. In de kap was de korte spruit verschoven en hing aan één kant nog net op het voeghout. De grote druk op het wiekenkruis had de penbalk losgerukt uit het rechter voeghout. De korte spruit was nog net blijven hangen, omdat de bonkelaar een verdere verplaatsing van de bovenas en daarmee van de penbalk voorkwam. Hierbij bleek ook hoever de koppen aan de achterzijde van de voeghouten verrot waren. Deze koppen moesten vervangen worden en een restauratie werd hier noodzakelijk. Ook het wiekenkruis had van de storm te lijden gehad. Eén van de stroomlijnneuzen was zelfs zo zwaar beschadigd, dat de molenaars, geassisteerd door leerling-molenaar Stefan Willems, deze besloten te verwijderen voordat er een plaat zou losvliegen en de wijk in zou waaien. Toch moet uit dit alles niet worden afgeleid, dat de molen stormschade heeft opgelopen. De toestand van de beschadigde onderdelen was al zo slecht, dat de storm dit alles alleen een half jaar versneld heeft. Een restauratie was al lang onvermijdelijk geweest.

Molenmakerknecht Peter op de kap.

Molenmakerknecht Bart op de steiger, tussen de rollen dakleer.

Ook de gemeente Cuijk zag nu in, dat een restauratie van deze molen onvermijdelijk was geworden en liet dhr. Nienhuis van de Rijksdienst voor Monumentenzorg onderzoeken, wat er allemaal vernieuwd moest worden. Dit bestek werd daarna naar molenmaker Haary Beijk uit Afferden gestuurd, die hiervoor een begroting opmaakte. Deze kwam uit op ongeveer f 70.000,-, waarvan de provincie Noord-Brabant 25%, of te wel f 15.000,- voor zijn rekening nam.

Maar in deze tijd zaten ook de molenaars zelf niet stil. Nu er neit meer gedraaid kon worden, bleef er zeer veel tijd voor andere klussen over. De eerste klus was in 1984 het ontspinten van de 5 kruipalen, aan de westzijde. Dit werkje was in 1 dag uitgevoerd en bespaarde de gemeente Cuijk meteen f 300,- op de begroting.
De tweede klus was een iets grotere. In december 1984 werd begonnen met het afbikken van de muren aan de binnenzijde van de belt (pakhuis). Gewapend met een kaphamer. twee steenbeitels met hamer en een moker gingen de molenaars iedere zaterdagochtend de muren te lijf. Eind februari was dit karwei ook geklaard en dat was voor een groot deel aan het weer te danken. Vele mensen kunnen zich het weer vanaf oudjaar 1984 tot en met eind februari 1985 nog wel herinneren. Het was in die tijd bitter koud met als dieptepunt (wat de kou betreft) bij de elfstedentocht. Om in de molen toch nog enigszins warm te blijven moest je hard doorwerken.
De derde klus was het schilderen van de molen. In de tijd tot ongeveer vijf maanden na de restauratie werden de luiken en deuren geschilderd, de schoren en de spruiten ontspint en geschilderd, het baliehek geschilderd en de roeden afgebikt (weer in een koude winter, die van 1985-86) en daarna opnieuw geschilderd.

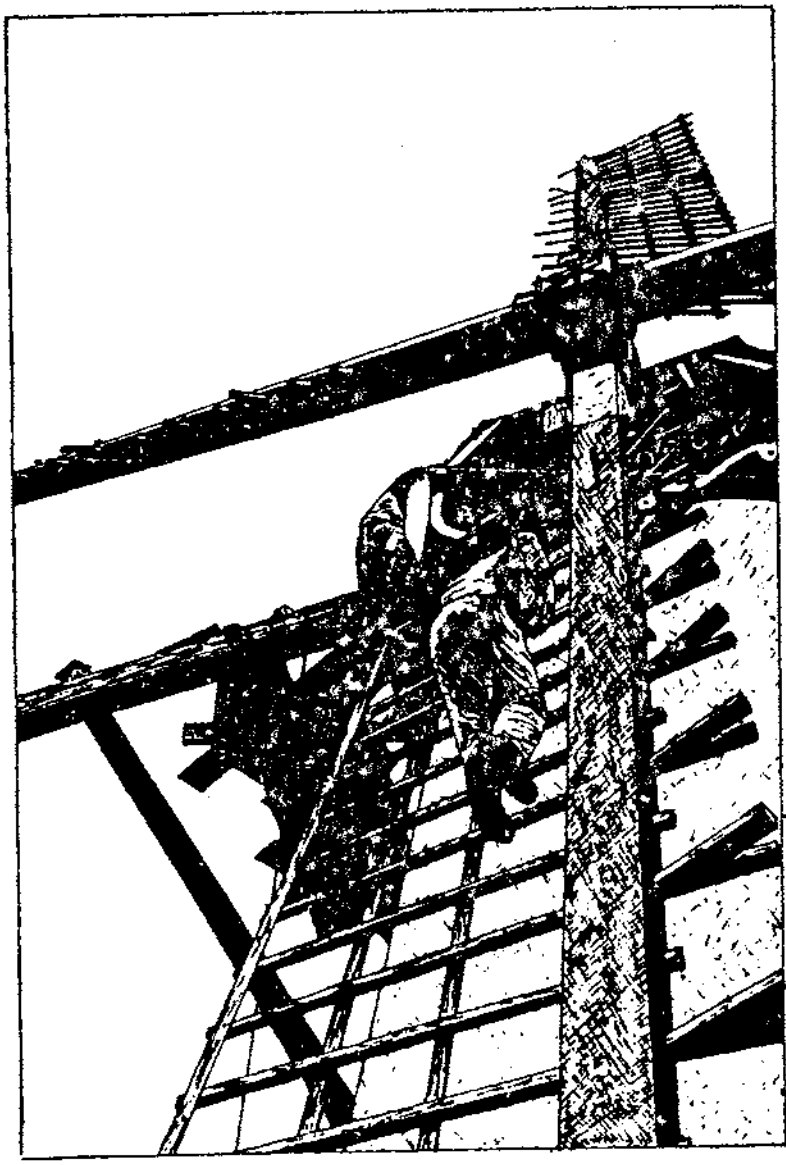

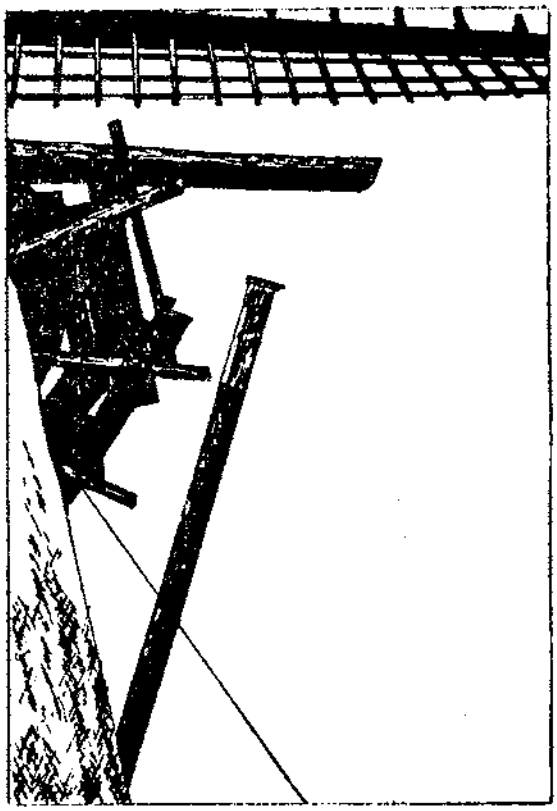

de schoor wordt gestreken.

de rollen worden omhoog gebracht.

De vierde klus voor de molenaars was het afbreken van de stroomlijnneuzen. Hiervoor werd de moker weer uit de kast gehaald en met veel zware hamerslagen kwamen de stroomlijnneuzen naar beneden. Na ongeveer 1 maand lagen de platen keurig opgestapeld op een oud-ijzerman te wachten en waren de kluften en de neus zelf omgewerkt tot stookhout voor de open haard. De molen stond er nu ineens kaal bij en de vele voorbijgangers zagen nu hoe slecht de molen eraan toe was.

In de zomer van 1985 verscheen Harry Beijk weer ten tonele. In 1 week tijd voerde hij de eerste restauratie-fase uit. Hierbij werd de kap weer geheel hersteld. Aan de achterzijde werden er eerst nieuwe lassen aangebracht op de voeghouten. Daarna werd er een gedeelte van de bovenring vervangen en vervolgens werd er een nieuwe korte spruitbalk geplaatst met een geheel nieuw achterkeuvelens. Toen dit alles weer vast zat kon de bovenas naar voren worden geduwd en de penbalk in de nieuwe lassen worden bevestigd. Tijdens deze eerste restauratie-fase werd ook nog een gedeelte van de vloer van de steenzolder vernieuwd. Hierbij werden alleen de allerslechtste planken vervangen en werd er duidelijk, dat eigenlijk alle zolders vernieuwd moeten worden.
Na deze eerste fase was een groot gedeelte van de schade weer hersteld, maar de molen was nog steeds niet maalvaardig en het feest voor het 125-jarig bestaan van de "Jan van Cuijk" kon dus niet gevierd worden.

In december 1985 kwam Harry Beijk met gevolg weer terug voor de tweede fase. Eerst werd de nieuwe buitenroede gestoken en de wieken opnieuw opgehekt. Daarna volgde de dakbedekking. Het dakleer bleek volkomen verrot te zijn en was een enorme nestplaats voor jonge wespen geworden. Tijdens het lostrekken

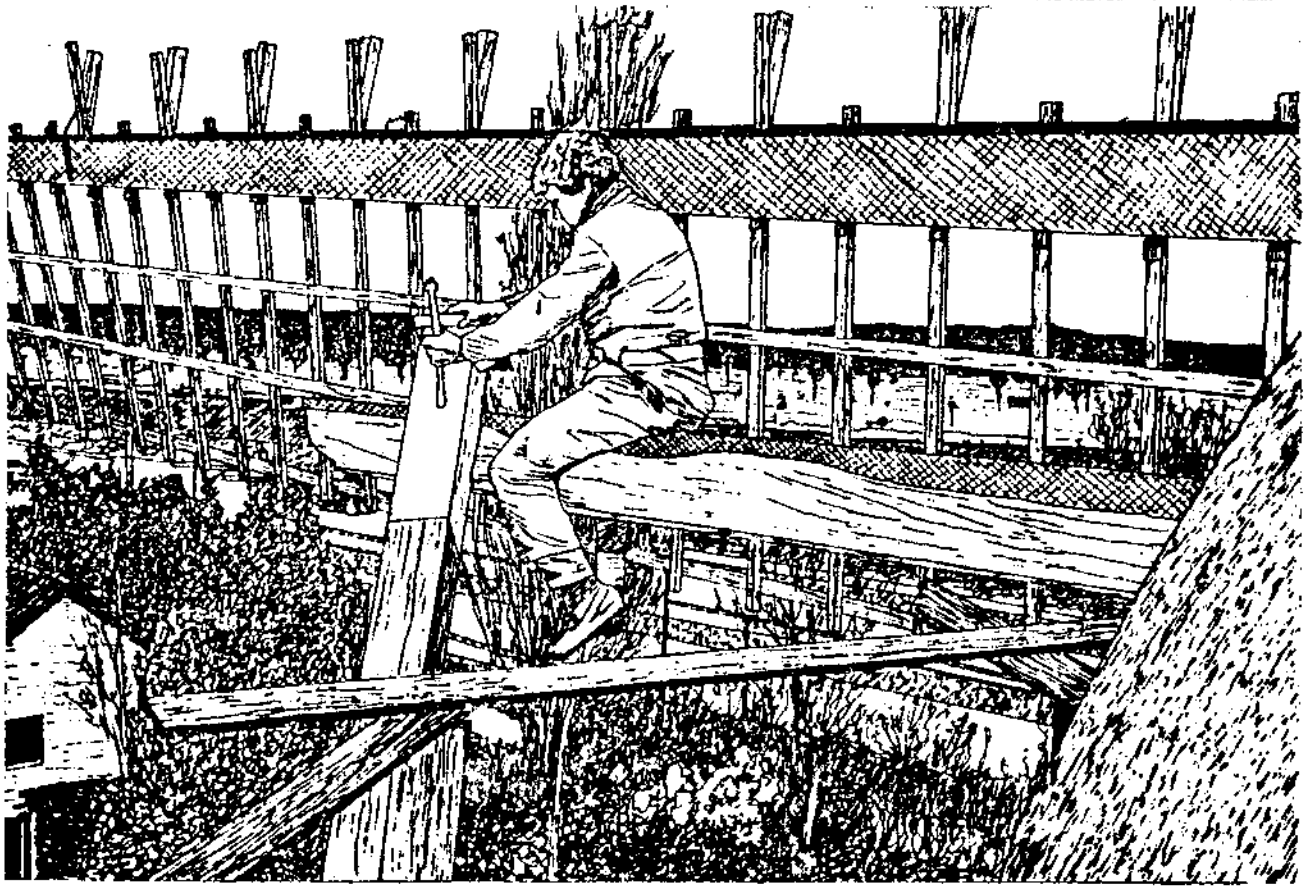

de schoor zit weer op zijn plaats.

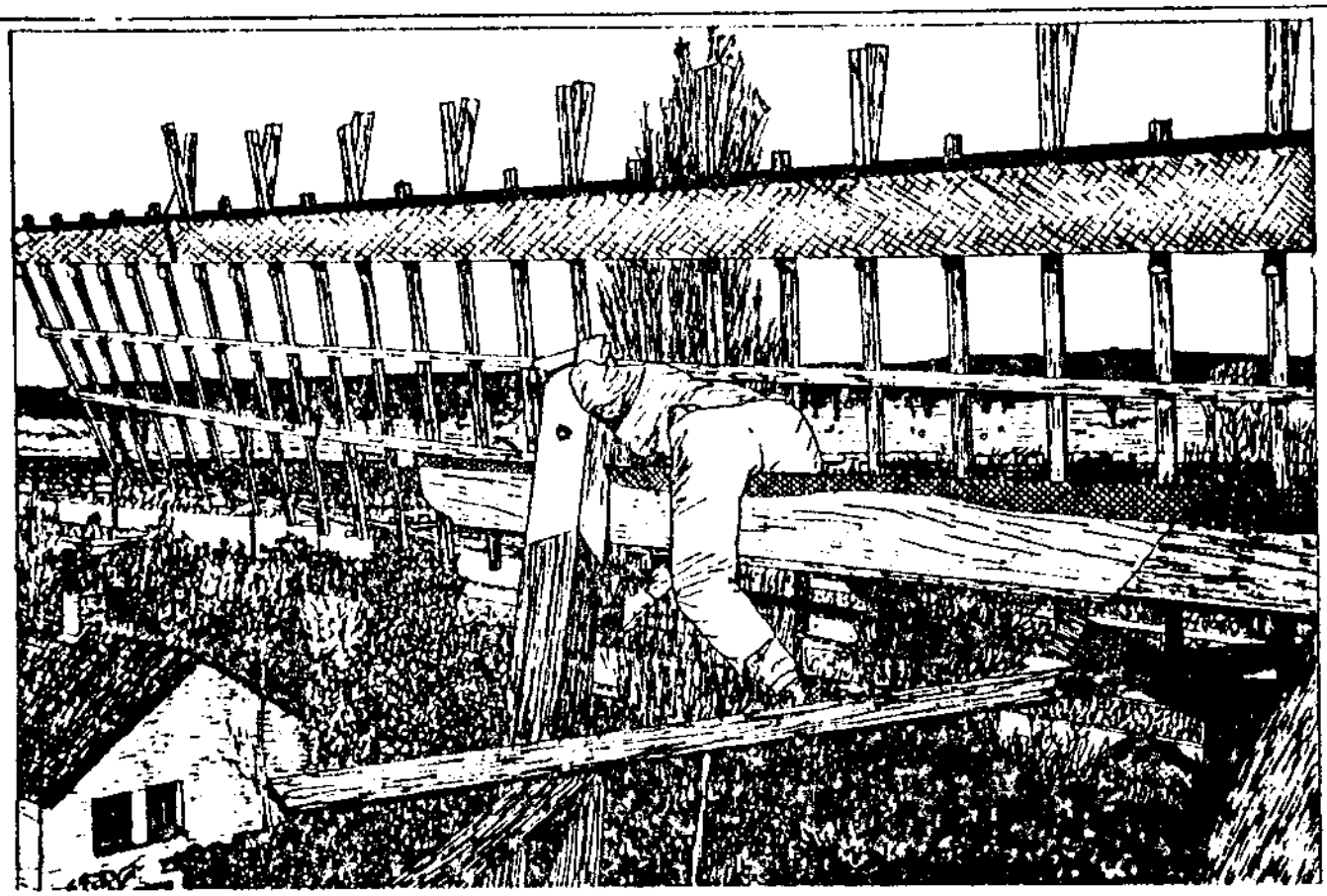

de schoor wordt weer aan de spruit bevestigd.

van het oude dakleer kwamen er vele tienduizenden van deze kleine beestjes te voorschijn. Bij het aanbrengen van de nieuwe dakbedekking werd er ook meteen dakleer op de spruitbalken geslagen om inrotting te voorkomen. Omdat er toch een stelling was aangelegd door de steigergaten, konden ook de schoren worden gestreken om ontspint èn geverfd te worden.
Na de dakbedekking kwam de stroomlijn aan de beurt. Omdat de vorige nogal vrij snel verrot was, werd de nieuwe stroomlijn uit dikker hout opgebouwd. Begin januari was ook de stroomlijn op het schilderen na, dat was bij de strenge winter niet mogelijk, gereed en kon er voor het eerst weer gemalen worden. Hierbij bleek ook een nadeel van de sterkere Van-Busselstroomlijnneuzen. Door het grotere gewicht van het wiekenkruis was de houten bovenas niet zwaar genoeg meer om de as in balans te houden en hing de pen geregeld in de springbeugel. Dit kan eenvoudig verholpen worden door zware gewichten aan te brengen op de achterzijde van de as.
In januari werden ook de schuifijzers aangebracht, zodat de zeilen weer normaal gehanteerd konden worden en was de molen weer geheel maalvaardig.

Nu half augustus 1986 blijkt er toch nog een kleine restauratie noodzakelijk te zijn. Harry Beijk zal nu ook de gang met kammen op de bonkelaar komen vervangen. Met het inlijmen van stukken van de plooien komt dit karwei op ongeveer f 2700,-.
Ook voor het waterdicht maken van het betonnen dak van de belt is een offerte binnengekomen van bijna f 10.000,-. Hiervoor wordt nog gezocht naar een goedkopere oplossing. Al met al blijkt echter wel, dat het in goede staat brengen en houden van een molen een zeer kostbare zaak is.

Robbert Verkerk.

Vierlingsbeek beziet herstel watermolen

(Van onze verslaggever)

VIERLINGSBEEK – De gemeente Vierlingsbeek onderzoekt de mogelijkheden om de watermolen aan de rand van het dorp weer te herbouwen. Deze watermolen werd in 1944 door brand geheel verwoest. De familie Kaanen, op wiens grondgebied het gebouw met schoepenrad stond, heeft in 1970 het rad in ere hersteld, maar meer dan een waterrad is er nu niet.

De gemeente Vierlingsbeek is ingesprongen op de „droom" van Harrie Kaanen om de glorie van weleer te herstellen. Er is inmiddels contact met het waterschap De Maaskant gelegd over mogelijkheden van de Molenbeek. Vierlingsbeek denkt vooralsnog aan de herbouw van een gebouw bij het rad. Dit zou moeten gebeuren in het kader van de bestrijding van de werkloosheid. Aan een nadere uitwerking wordt nog gewerkt.

Geen keetje

Grondeigenaar Kaanen waarschuwt ook voor een overhaaste beslissing: „Zoals het indertijd is geweest, kan het niet meer. Dat zou veel te duur worden. Maar je kunt bij zo'n waterrad ook niet zomaar een keetje plaatsen. Het moet in verhouding staan".

Dat Kaanen graag voor Vierlingsbeek weer een nostalgisch plaatsje wil laten verschijnen, blijkt uit het verleden. De opknapbeurt dat het sterk verwaarloosde rad in 1970 kreeg werd geheel uit eigen zak betaald. In '83 liet Kaanen nog het rad zandstralen om de schildersonderhoudsbeurten te kunnen beperken. Maar het herbouwen van een pand waar graan vermalen kan worden is een kwestie van een andere grootte.

De watermolen dateert van voor 1446. In 1531 werd de molen herbouwd. Deze kwam vooral in gebruik als er te weinig wind was voor de windmolens. Er werden granen voor zowel bakkers als boeren uit de verre omstreken vermalen. Ook de bierbrouwers maakten gebruik van de Vierlingsbeekse watermolen. Rond 1930 werd een stoomgemaal tegen het drie verdiepingen tellende pand gebouwd, waardoor ook in tijden van waterschaarste doorgewerkt kon worden. In de oorlog werd het gebouw, dat ook gedeeltelijk als woning gebruikt werd, vernietigd.
Kaanen schat dat met een bescheiden nieuwbouw een bedrag tussen de 100 en 200 duizend gulden nodig is. Bovendien zal dan bekeken moeten worden hoe de exploitatie ter hand genomen moet worden. Gaat de herstelde molen weer malen, dan kan Kaanen dit werk niet alleen meer af. De gemeente heeft hier nu al op ingespeeld door zich aan te melden als lid van de Molenvrienden Land van Cuijk.

December 1985 verscheen in de Peel en Maasbode bovenstaand artikel over de "Watermolen" te Vierlingsbeek. Onze vereniging hoopt, dat het in de toekomst mogelijk zal worden de in het artikel genoemde plannen te realiseren.
Onze steun hebben wij de gemeente Vierlingsbeek en dhr. Kaanen toegezegd.

Een Molentocht

Het is de bedoeling om in de Molenvriend geregeld een tochtje te maken langs de molens buiten onze streek. De eerste van deze tochtjes leidt langs het westelijk en zuidelijk deel van het Rijk van Nijmegen en begint in onze streek bij de nieuwe brug over de Maas tussen Linden en Heumen. Meteen na de brug, bij Heumen, rechts richting Wijchen staat de eerste molen; de Joannusmolen.
De Joannusmolen is in 1894 gebouwd. De molen is van het type ronde stenen grondzeiler. Dit type komt in het Land van Cuijk niet meer voor. Vierlingsbeek en Overloon hadden tot de Tweede Wereldoorlog nog molens van dit type. De molen is gebouwd in opdracht van de familie Jetten. Grootvader Jetten was eerst molenaarsknecht en later huurder van de molen te Molenhoek, maar besloot in 1894 naar Heumen te verhuizen. De molen bleef eigendom van de familie Jetten, die hem voor 't laatst in 1967 liet restaureren. Na deze restauratie begon de Joannusmolen weer te vervallen. Daarom kocht de gemeente Heumen de molen op 1 januari 1977 en vroeg subsidie aan bij het toenmalige ministerie van C.R.M.. In 1981 werd aan de molen opnieuw geresatureerd door molenmaker H.Beijk uit Afferden (L.).

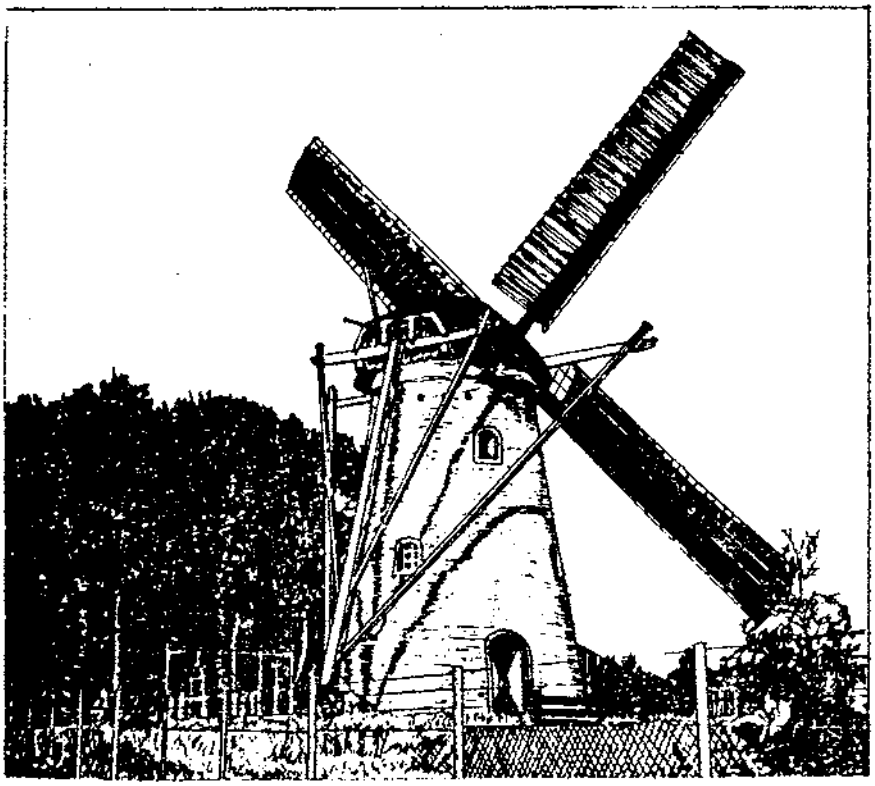

"De Joannusmolen" te Heumen, draaiend met 2 volle zeilen en gesloten kleppen.

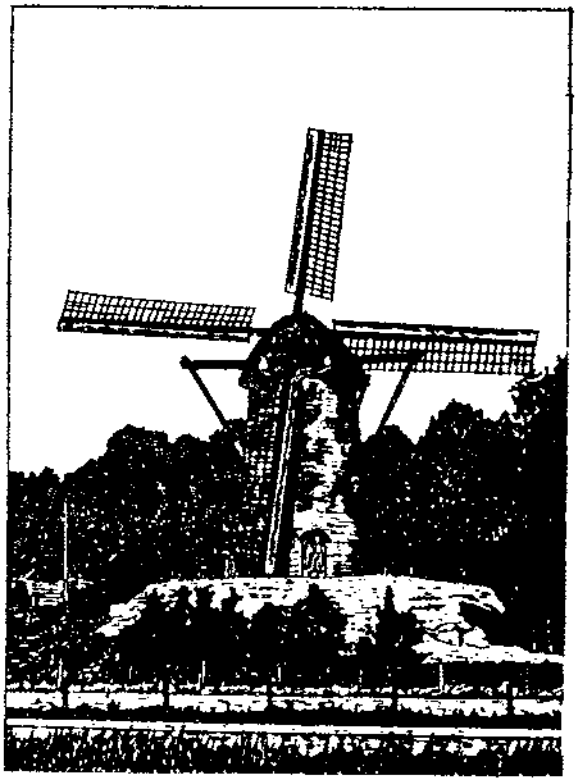

"Schoonoord" voor de opknapbeurten van de laatste tijd.

Bij deze restauratie werde de jalouziewieken gehandhaafd. Bij dit wieksysteem zijn de heklatten vervangen door kleine kleppen. Deze kleppen willen zich bij toenemende winddruk openen en zodoende de snelheid van de wieken afremmen. Een mechanisme, dat via de doordoorde as, naar de staart leidt zorgt voor een tegenkracht. Hierdoor kan de molenaar bij de staart de snelheid van de wieken, bij voldoende wind natuurlijk, regelen. Dit systeem is in het Land van Cuijk alleen bij de molen van Mill toegepast geweest. In de noordelijke provincies komt het vrij algemeen voor. In 1986 werd de Joannusmolen weer gerestaureerd. Bij deze restauratie werd o.a. de bovenas uit 1857 vervangen door een nieuwe. Deze oude as was oorspronkelijk afkomstig van een poldermolen bij Rhoon en bevatte de namen van de secretaris, de dijkgraaf en de Heemraden van de polder. De nieuwe as komt van een mal, die gemaakt was in opdracht van molenmaker Coppens uit Bergharen voor de molen aan de Looimolenweg te Nijmegen. Enkele mislukte assen uit deze partij, de mislukte assen waren niet goed doorboord, worden nu voor andere molens gebruikt zoals Oerle, Ingen en Oeffelt. De as voor Heumen was echter wel goed gegoten, wat voor de jalouziewieken noodzakelijk was. Buiten de as werd ook de verrotte kruiring vervangen en de jalouzieën. De molen draait nu weer zeer geregeld voor reform winkels.

De op een hoge heuvel staande Wychense korenmolen "De oude Molen", ook wel "Morgenster" genaamd.

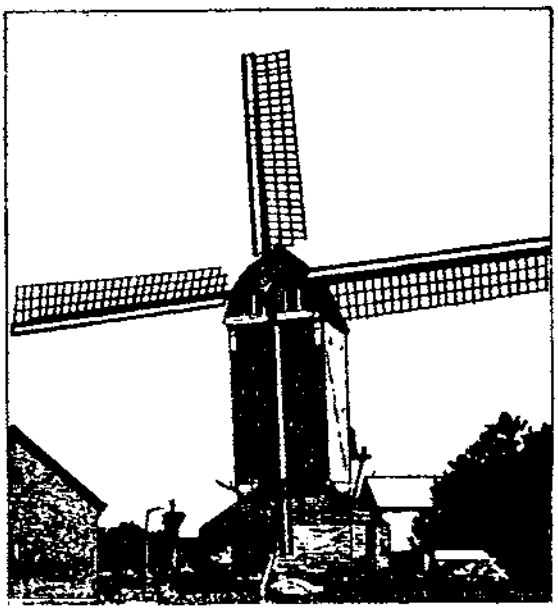

De in zeer slechte staat verkerende standerdmolen van Beuningen.

We vervolgen nu onze weg in de richting van Wychen en komen zoeerst in Alverna uit. Hier staat, langs de weg Grave-Nijmegen, de in 1887 gebouwde ronde stenen beltmolen Schoonoord. Voor 1887 stond hier een standerdmolen, die in 1887 door brand werd verwoest. In dat jaar werd ook de huidige molen te Alverna herbouwd. Deze molen was afkomstig van Zieuwent, bij Lichtenvoorde. In 1887 werd ook het klooster gebouwd. Dit klooster stond iets ten noorden van de molen op de hoek met de weg Heumen-Wychen en is in 1980 afgebroken. De molen zelf is in 1890 en 1944 hersteld van brandschade en werd in 1965 nog geheel gerestaureerd. In de zeventiger jaren was de molen niet meer draaiend te zien en begon hij langzaam maar zeker te vervallen. Enige jaren geleden werd de molen verkocht aan een pianohandel en werd hij langzaam gerestaureerd. Tegenwoordig staat Schoonoord er weer fraai bij.

Na Alverna rijden we door naar Wychen, waar we bij het station een beltmolen aantreffen. Deze beltmolen is op een heuvel gebouwd en toornt daardoor boven heel Wychen uit. Deze ronde stenen beltmolen, De Oude Molen genaamd, werd in 1799 gebouwd door molenmaker Michiel Schoonwater. Deze had opdracht ontvangen van Jan Carel Osy, de toenmalige eigenaar van het Wychense kasteel. In de negentiende eeuw probeerde molenaar Gradus Kleyn de molen in eigendom te verkrijgen. Hiervoor liet hij meester molenmaker Jacobus Schoonwater uit Uden de molen met het molenhuis en bakhuis taxeren. Deze kwam uit op een bedrag van f 8.152,50. In 1863 werd het kasteel met bijbehorende goederen geveild. Hierbij werd J.J.R. baron Osy eigenaar en deze verkocht de molen door aan molenaar De Kleyn. Tot 1970 bleef de molen in eigendom van de familie Kleyn. Toen verwierf de gemeente Wychen de Oude Molen in eigendom en leit hem in 1975 restaureren. Als vrijwillig molenaar kwam een lid van de familei Kleyn daarna op de molen. Later volgde Paul Serlie, welke nog een half jjar molenaar van St.Hubert was geweest, hem op. Sinds kort zit er een beroepsmulder op, die maalt voor de Wychense bakkers. Omdat de naam De Oude Molen commercieel gezien niet zo aantrekkelijk was, probeert deze molenaar de naam te veranderen in De Morgenster.

Van Wychen gaan we in noordelijke richting naar Beuningen. Aan de oostzijde van de nieuwbouwwijk staat hier een gesloten standerdmolen. De geschiedenis van de Beuningse molens begon in 1382, toen Hertog Willem van Gelre het gemaal in de kierspelen Beuningen en Weurt verpachtte aan Robert van Appeltern. De molen is enige malen herbouwd en in 1704 voor de laatste maal, nadat hij was omgewaaid. In 1980 werd de molen in zwaar vervallen toestand verkocht aan de gemeente Beuningen. Hopelijk zal de situatie van Beuningen niet zo lopen als die te Wanroy in de zeventiger jaren. Dit kan nog worden voorkomen door de molen snel te verplaatsen , hij staat geheel ingebouwd en vangt bijna geen wind meer, en te restaureren voordat hij instort.

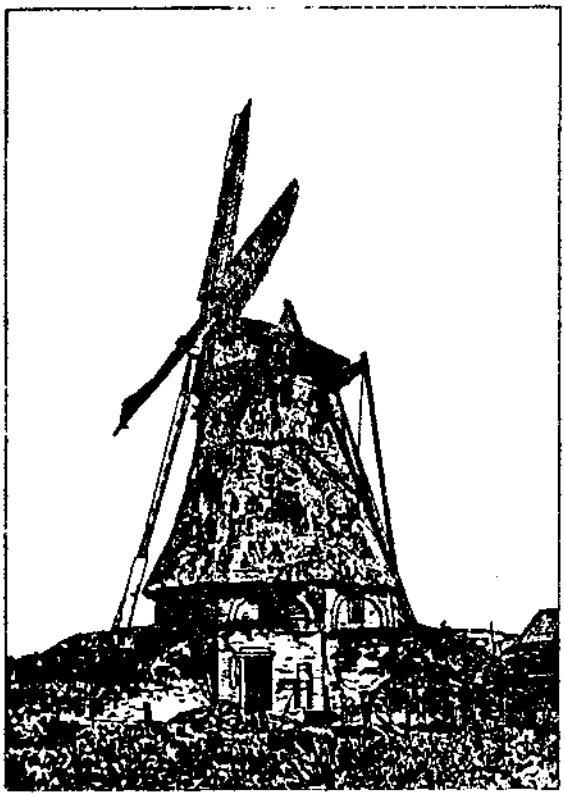

"De Beatrixmolen" te Winssen, wachtend op een restauratie.

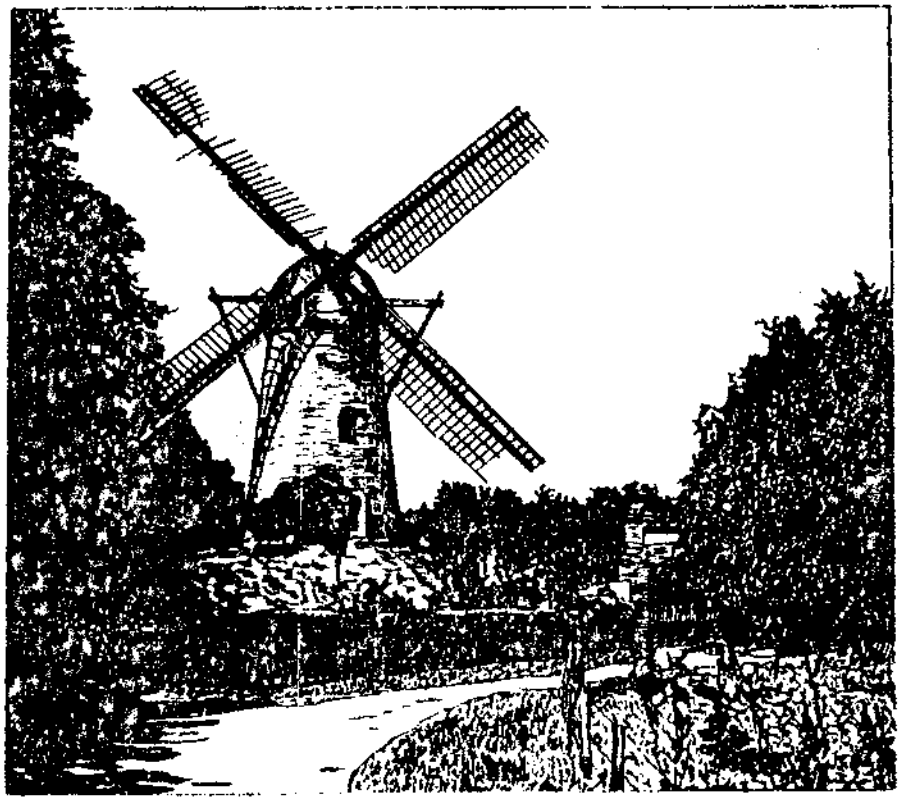

De bergharense "Verrekijker" voor de laatste restauratie. De molen wordt sinds 1962 bewoond.

Vanuit Beuningen gaan we in westelijke richting naar Winssen. Ook deze, tot de gemeente Beuningen behorende, plaats heeft een windkorenmolen en deze is zo mogelijk nog slechter onderhouden. Deze molen is rond 1835 in Winssen herbouwd. Voorheen stond hij als poldermolen te Alphen aande Maas. De molen, de Beatrixmolen genaamd, dankt zijn naam aan de geboorte van prinses Beatrix in 1938. In 1955 is de Beatrixmolen voor het laatst gerestaureerd, maar daarna weer heel snel vervallen. Bij de meeste restauraties, die in de zestiger jaren zijnuitgevoerd, is dit verschijnsel op te merken. In die tijd waren er nog geen vrijwillig molenaars om de molens te laten draaien en te onderhouden. Tegen de tijd dat deze er wel waren, waren de meeste molens al zo slecht, dat er niet meer mee te draaien viel. Molens, die iets later zijn gerestaureerd, hadden meestal niet meer zulke omvangrijke restauraties nodig. In 1978 kwam de Beatrixmolen in bezit van de gemeente Beuningen. Deze heeft besloten om de houten achtkante bergkorenmolen te verplaatsen. Hiervoor is reeds een nieuwe plaats binnen de gemeente aangewezen. Met de restauratie is echter nog geen aanvang gemaakt. Het is echter niet waarschijnlijk, dat veel oude onderdelen van de molen nog bruikbaar zijn, zodat meer van een herbouw gesproken zal moeten worden. Jammer dat de onderdelen niet eerder aan een vereniging werden gegeven, zodat er buiten de op de monumentenlijst staande Beatrixmolen ook nog een romp gerestaureerd had kunnen worden van de toen nog niet verrotte onderdeln.

Na dit bezoek aan Winssen en de Beatrixmolen gaan we naar het zuiden in de richting van Bergharen. Nog voor Bergharen zelf zien we de molen de Verrekijker staan. Het is een ronde stenen bergkorenmolen, die in zijn geheel op een heuvel staat. Helaas is ook deze heuvel begroeid, zodat de windvang niet ideaal is. Al in 1313 moet er een windkorenmolen in Bergharen hebben gestaan. Volgens oude stukken verkocht in dat jaar de Macharense pastoor Gerhard van Endichem de Bergharense standerdmolen aan de Cisterciencers van Alten Kamp bij Xanten. Deze molen werd in de nieuwjaarsnacht van 1486 door de bliksem getroffen en verwoest. De molen werd weer herbouwd. In 1903 werd weer een Bergharense molen door brand verwoest. Of dit de in 1486 gebouwde molen was of een opvolger daarvan valt niets meer te achterhalen. In 1904 werd de Verrekijker echter weer herbouwd met gebruikmaking van onderdelen van andere molens uit de streek. Het wiekenkruis was zelfs afkomstig uit de Zaanstreek. De molen is gebouwd door de toenmalige Bergharense molenaar Jan Brinkhof. Deze gebruikte de molen enkel nog als opslagruimte, waar-

door deze in verval raakte. In 1949 vroeg de eigenaar daarom toestemming om de molen te kopen. De vereniging De Holleansche Molen adviseerde de gemeente Bergharen om de molen te kopen, maar deze had hiervoor geen geld. Ondertussen werd de onderhoudstoestand van de molen slechter en slechter en vele kandidaat kopers hadden al de wildste plannen met de Verrekijker. In 1956 besloot de gemeente de molen dan toch te kopen en om te bouwen tot brandweergarage met uitkijktoren. Hiertegen kwam echter verzet van Gedeputeerde Staten en de plannen gingen niet door. In 1957 werd de molen echter verkocht en hij ging vele malen in andere handen over. In 1962 werd het binnenwerk gesloopt en werd de molen omgebouwd tot woning. Hierna ging hij nog vele malen in andere handen over. Nu is de molen in gebruik als woning, maar hij is vorig jaar wel geheel gerestaurerrd en zo nu en dan draaiend te zien. Hopelijk wordt de molen nog eens inwendig hersteld, zodat er ook weer meer gemalen kan worden.
We vervolgen onze weg nu via Bergharen en Hernen in de richting van het dorpje Leur. Even voorbij de autosnelweg Arnhem-'s Hertogenbosch zien we aan de rechter kant de molen van Hernen. Deze ronde stenen bergkorenmolen is nog naamloos. De molen is in 1745 gebouwd en behoorde als vanouds tot de bezittingen, die deel uitmaakte van het kasteel en de heerlijkheid Hernen. Al voor 1745 heeft hier

De Hernense beltkorenmolen omringt door bomen.

"De Maasmolen" gelegen aan de visvijver te Nederasselt.

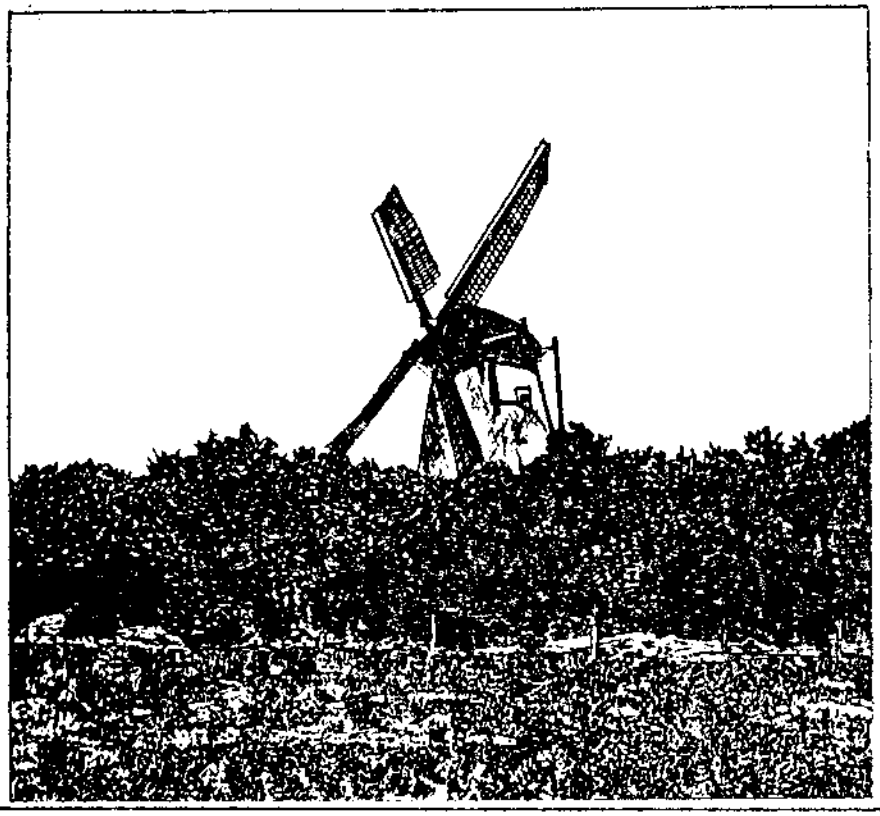

een molen gestaan, die in 1682 was gebouwd. Boven de inrit van de belt staat een gevelsteen met de tekst: "Jocobus de Steenhuys is est qui sic me ext uxit", het geen wil zeggen:"Jacobus van Steenhuys is degene die mij zo heeft gebouwd. Hieruit blijkt, dat de molen in bezit geweest is van het geslacht van Steenhuys. In 1940 schonk mevrouw A.M.Metelerkamp, jonkvrouwe Den Tex het kasteel met de naaste omgeving aan de Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen. In 1959 kocht deze stichting ook de molen met het Hernense bos van mejuffrouw A.C.Metelerkamp. In 1965 werd de molen, met een zeer lage belt van 0,90meter gerestaureerd. In 1975 is de molen overgedragen aan de stichting "Het Geldersch Landschap". De molen draait slechts zelden en is niet voor een ieder toegankelijk.
We vervolgen onze weg richting Leur en gaan zuidelijk van Wychen in de richting van Nederasselt. Even voorbij het dorp in de richting van Overasselt vinden we de Maasmolen. Het is een gesloten standerdmolen, fraai gelegen aan een visvijver. Al in 1605 moet hier een molen gestaan hebben. In oude stukken van dat jaar wordt melding gemaakt van een molen, die toebehoorde aan abdis van Nieuwklooster bij Goch. Deze molen werd in 1740 door het water verwoest bij een dijkdoorbraak van de Maas. De toenmalige eigenaar, David ten Hove, liet de maas-

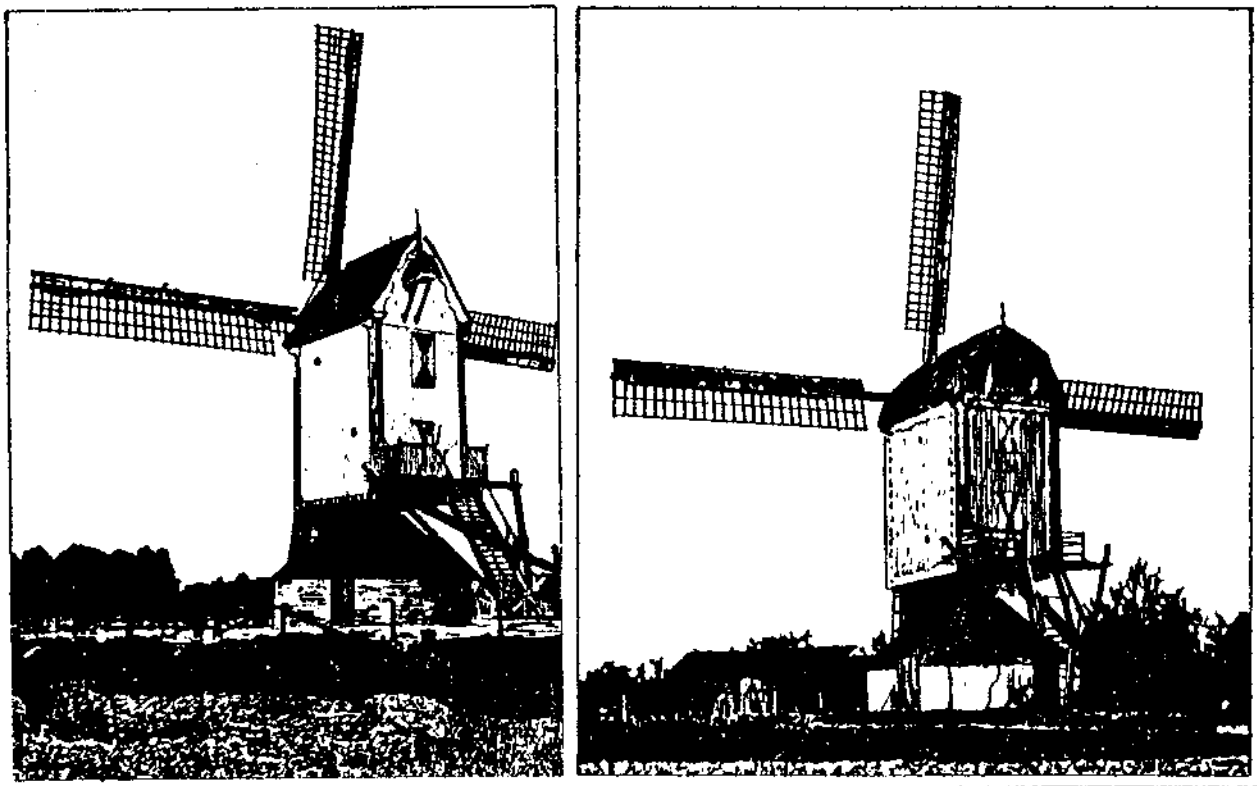

De Overassletse molen "Zeldenrust" na de restauratie (links) en ervoor (rechts). De verschillen in vorm zijn duidelijk zichtbaar.

molen een jaar later een stuk verder landinwaarts bouwen. In 1924 kwam deze gesloten standerdmolen in bezit van de familie van Haren. De molen, die nu in bezit is van de gemeente Heumen, is in 1972 gerestaureerd. Bij deze restauratie is hij opnieuw verplaatst en wel ongeveer 500 meter naar het westen. Bij deze restauratie is de houten kast rood geschilderd met witte randen en een met schalieën gedekte borst. Voor de restauratie was de kast grijs geschilderd. Molenaar van Haren laat de molen nog regelmatig draaien.

Vanuit Nederasselt vervolgen we de weg naar Overasselt. Aan de zuidzijde van het dorp, vlakbij de Maasdijk, staat hier een gesloten standerdmolen. Deze standermolen, Zeldenrust genaamd, is in 1736 gebouwd. Dit gebeurde echter niet in Overasselt, maar in Geertruidenberg. Later is hij nog verplaatst naar Raamsdonkveer, vanwaar hij in 1890 naar Overasselt verhuisde. Hier stond hij aan de oostzijde van het dorp, nabij de weg naar Heumen. In 1946 was de molen nog feestelijk versierd geweest. In dat jaar hield een jonge priester zijn eerste heilige mis. Ter gelegenheid hiervan stond de molen overhek met tussen de bovenste wieken in grote letters: Gij zijt priester in eeuwigheid. In 1972 werd de verwaarloosde

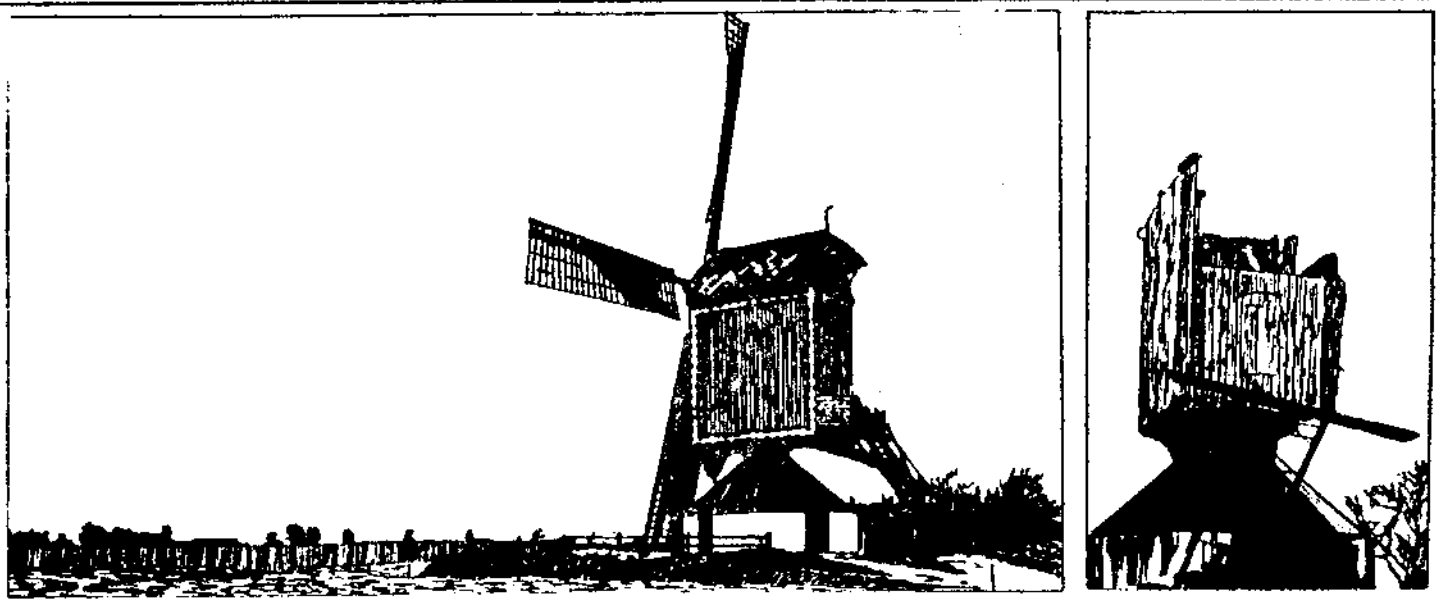

"De Zeldenrust" voor de oorlog 40-45, draaiend met 2 halve en 2 duikertjes.

"De Zeldenrust" na de novemberstorm van 1972.

molen door de novemberstorm zwaar verwoest. Deze molen was niet het enige slachtoffer van deze storm. InFriesland werd een molen vernield en ook de beroemde stadskorenmolen "De Gooier" te Amsterdam verloor zijn wiekenkruis door asbreuk. De gemeente Overasselt koos voor herbouw een plaats bij de Maasdijk. en begon al vrij snel met de bouw. Deze restauratie zou tot 1982 duren.Nu staat er dus weer een standerdmolen in Overasselt, maar helaas, zoals zo vaak gebeurd bij standerdmolens, hij lijkt niet meer op de in 1972 verwoeste molen. De vorm van de kap met koekoek is geheel veranderd. De vorm van de onderbouw, met uitstekende deuren en geheel gewit, is geheel anders. Ook de versieringen op de kast zijn vervangen, waardoor er een geheel andere molen is ontstaan. Dit gebeurt helaas veel vaker in Nederland. Over futiliteiten kan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg enorm lang zeuren, maar bij grote restauraties worden molens soms geheel verminkt. Enkele voorbeelden van de laatste jaren zijn de Zeldenrust te Geffen en de Grauwe Beer te Beesel. Ook bijvoorbeeld de standerdmolen te Oploo heeft er geheel anders uitgezien net zoals de dakbedekking in Gassel en Linden. Dit kan vroeger nooit riet zijn geweest, omdat dat in deze streken niet voorkwam en ook veel te duur was voor dit arme deel van Nederland. Hierdoor draaien de nu berieten molens met de wieken en de staart tegen de rietpels aan. Ook sleept het vangtouw steeds over de rietpels, omdat er in Noord-Brabant hoofdzakelijk vangtrommels zijn. Uit dit alles blijkt, dat het op het gebied van behoud van monumenten in Nederland maar een rommeltje is. Gelukkig draait de nieuwe standerdmolen in Overasselt geregeld, zodat een herhaling van 1972 minder waarschijnlijk wordt.
Als we vanaf Overasselt in de richting van Heumen rijden, kunnen we vlak voor Heumen de brug weer over en terug naar het Land van Cuijk.

Robbert H. Verkerk

rres en van Bergen bieden nu dubbele zekerheid, Erres en van Bergen bieden nu dubbele zekerheid

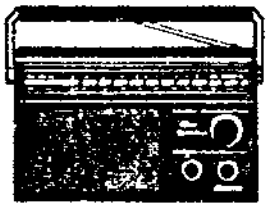

ERRES PORTABLE RADIO
TR 2244
4 Golfbereiken: MG, LG, KG en FM AFC. Groot uitgangsvermogen 1400 mW.

ERRES VIDEORECORDER
RS 64 VR 64
Frontloader. VHS-systeem. Voorprogrammering van 2 programma's tot 30 dagen.

Alles gratis thuisgebracht en aangesloten.
100 % eigen service, groot assortiment
unieke lage prijs

V. BERGEN.

Burg. Ottenhoffstr. 2
Groesbeek
Tel: 08891- 1273

ERRES 130 LITER
DIEPVRIESKAST
3 Laden. Apart invriesvak. Geschikt voor onderbouw LCD thermometer.

ERRES PORTABLE TV
RS 140402
37 cm. Kleurentelevisie. Keuzemogelijkheid van 12 voor keurzenders. Aangepast voor video-recorderweergave.

ERRES WASAUTOMAAT
RSW 439/58
Voorlader met 17 wasprogramma's. Regelbaar centrifugetoerental 120-850 omw/min. E-knop en 2-kg knop. Zeer zuinig met energie en water.

ERRES STEREO RADIO-
RECORDER TR 4845
4 Golfbereiken: LG, KG, MG en FM (stereo). Spatial stereo. Uitgangsvermogen 2 x 7,5 Watt Geschikt voor ferro, chroom en metaltape. Afneembare luidsprekerboxen (twee-weg).

ERRES 160 LITER KOELER
Automatische ontdooiing. Geschikt voor onderbouw. Links- of rechtsdraaiende deur. Leverbaar in wit of beige.

rres en van Bergen bieden nu dubbele zekerheid, Erres en van Bergen bieden nu dubbele zekerheid

DE HOOP
op een molen te
BEERS

Het Land van Cuijk telt 21 molens en molenrestanten. Van deze 21 staan er 12 op de Rijkslijst voor Monumenten. Misschien dat dit er na de restauratie van de molen van Oeffelt 13 zullen zijn. Van deze 12 molens worden er slechts 11 geregeld besproken in de rubriek "Molens in de Regio". De 12e molen is namelijk een molenrestant en wel De Hoop te Beers.
Rond 1960 was deze molen in bezit gekomen van de heer den Besselaar. Deze zag zich genoodzaakt om De Hoop te onttakelen vanwege de slechte toestand, waarin deze verkeerde. Toch moest deze onttakeling niet definitief zijn en om het binnenwerk te beschermen had hij plastic aan de binnenzijde van de kap gespijkerd. Rond 1980 werd De Hoop aan de gemeente Beers verkocht. Hierbij zij de heer den Besselaar duidelijk, dat hij wou, dat de molen weer in ere hersteld werd. De gemeente Beers wilde dit zelf ook, maar eenmaal in bezit van de molen bleken de restauratiekosten zeer hoog te liggen. De gemeente besloot daarom ineens om de molen af te breken. Ineens kwam er toen verzet van de "Molenvrienden", de voorloper van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, en van de heer den Besselaar. Door deze plotselinge druk besloot de gemeente bakzeil te halen en de romp te laten staan.

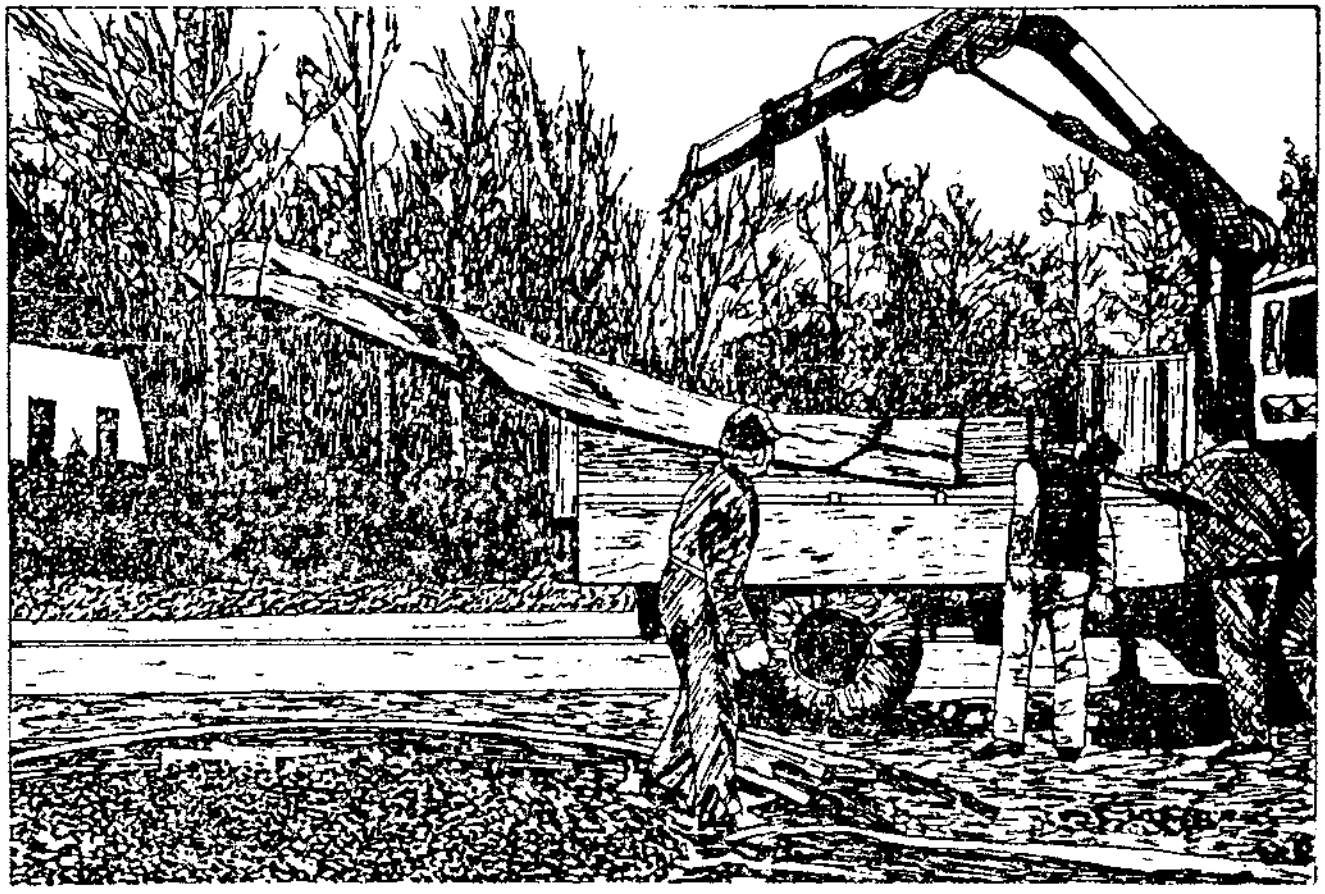

fig. 1: 1 van de 2 voeghouten wordt afgevoerd.
Op de voorgrond ligt de wagen van het kruiwerk.

fig. 2:

het dak in aanbouw.

In 1984 besloot het bestuur van de vereniging eens een kijkje te gaan nemen in De Hoop. De onderste zolder en de trappen tot de steenzolder waren verwijderd, waardoor er al lang niet meer in de molen gelopen was. Met laarzen en overalls besloot het bestuur de molen te lijf te gaan en dat was nodig ook. Nadat er een trap op een tafel op de begane grond was gezet, konden we de steenzolder bereiken. Hier viel al meteen op, dat deze zolder bedekt was met een laag vogelpoep van ongeveer 5 cm. dik. De zolder zelf was verrot, zodat er alleen nog op de balken gelopen kon worden. De stenen, de kuip, het staakijzer en het spoorwiel bleken al zo slecht te zijn door de regen , die hier vrij spel had, dat zij afgeschreven moesten worden. Verder naar de luizolder bleek hier hetzelfde te helden. Via de luitafel bereikten wij de kapzolder. De hoofdbalken en het bovenwiel leken nog bruikbaar, maar bij nader onderzoek was alles toch al te lang open geweest. Alleen de as en het kruiwerk was nog goed.
Van deze tocht door de molen van Beers zijn ook dia's gemaakt, die op de eerste ledenvergadering in 1984 werden vertoond.

fig. 3:

de nieuwe dakbedekking wordt aangebracht.

Enige maanden later werd het bestuur uitgenodigd door het Beerse raadslid de heer Walk. Tezamen met dhr. den Besselaar werd er ongeveer 3 uur gesproken over de toekomst van de molen. Voor Beers begon de tijd tenslotte te dringen, want er werd al frequent gesproken over een gemeentelijke herindeling. Uit de bespreking kwam, dat de vereniging een ontwerp zou maken voor een gefaseerde restauratie. Na gesprekken met molenmaker Harry Beijk kwamen er twee fasen uit. De eerste omvatte een geheel draaivaardige molen, terwijl de tweede fase voorzag in het aanbrengen van een binnenwerk. Omdat de gemeente Beers druk bezig was met het inzamelen van geld voor de restauratie van het kerkorgel verdween de molen toch weer naar de achtergrond.
Eind 1985 werd de kap van de molen naar beneden gehaald. Dit gebeurde om de nog goede onderdelen te redden. De onderdelen zijn opgeslagen in de gemeentewerf en de romp werd afgedekt door een kapje. Dit alles werd uitgevoerd door molenmaker H.Beijk. Tekening 1 toont het weghalen van 1 van de voeghouten en de tekeningen 2 en 3 het maken van het kapje op de molen.
Na de laatste gemeenteraadsverkeizingen veranderde de verhoudingen in de Beerse raad. In plaats van een Lindense en een Gasselse wethouder kwamen er nu twee Beerse wethouders, waaronder de heer Walk. Deze heeft de vereniging toegezegd om het plan voor de gefaseerde restauratie van De Hoop voor 1987 in de raad te btengen. Er is dus nog hoop voor deze Beerse molen. De laatste looimolen in het Land van Cuijk verdient het.

Bijenwas voor het wassen van kammen en staven,
verkrijgbaar voor ƒ 12,00 per kilo bij:
Eddy Derks
Patrijsstraat 5
5431 XV MILL
zolang de voorraad strekt.

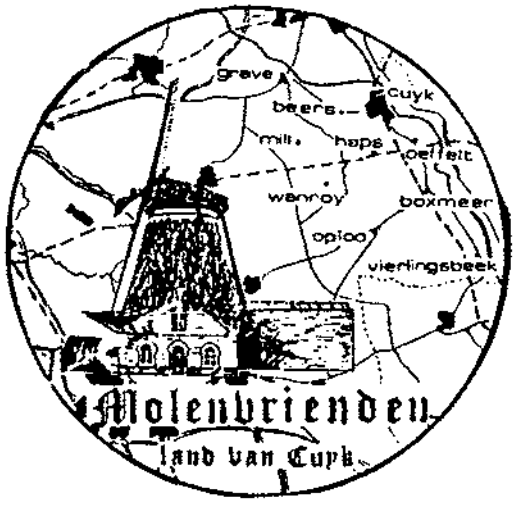

DE MOLENVRIEND

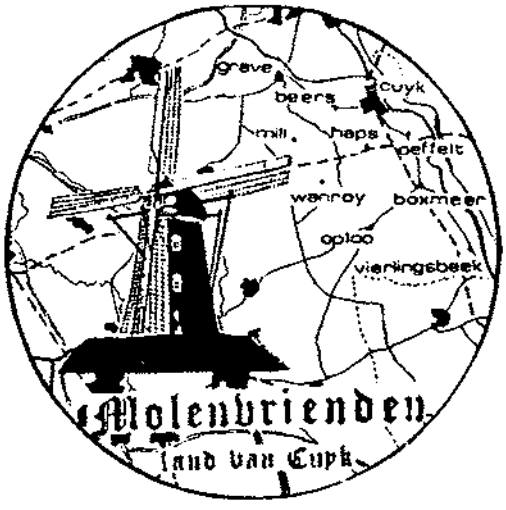

2e jaargang 1986: nr.2

Bijdragen van: Ben Verheijen, Eddy Derks,
Stefan Willems, Robbert Verkerk,
Johan en Olga Reijnders.

Tekeningen: Robbert Verkerk.

Overname van artikelen en tekeningen zonder toestemming van Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk niet toegestaan.

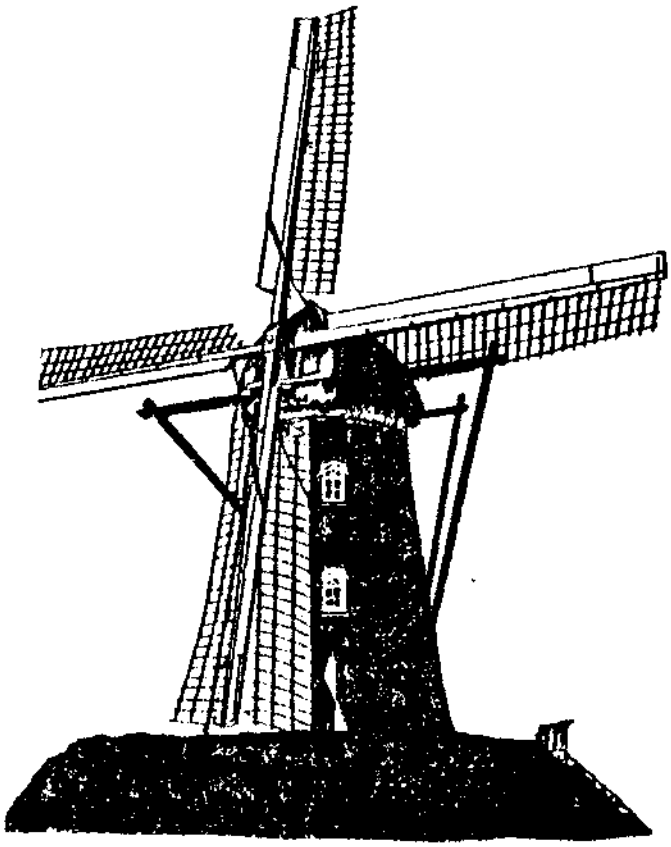

MOLENS ZIJN EEN KOSTBAAR ERFGOED VAN NEDERLAND
HOUDT DIT DAAROM GOED INSTAND MET VERZEKERINGEN VAN
ASSURANTIEKANTOOR DERKS
SPECIALIST IN MOLENVERZEKERINGEN

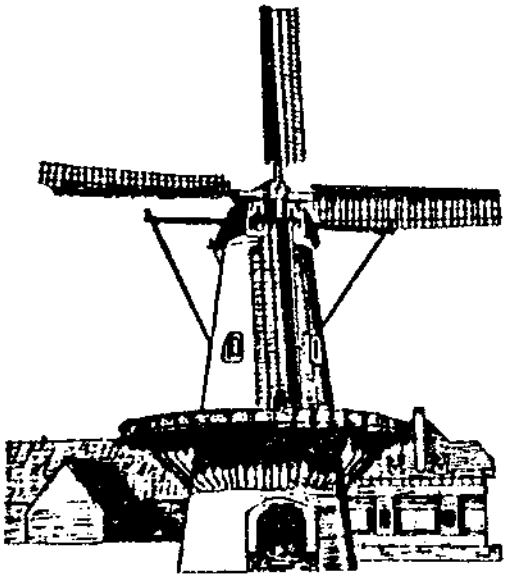

assurantiekantoor
DERKS

verzekeringen
hypotheken
financieringen

A.H.M. Derks, Molenstraat 6, 5437AB, Beers, Tel. 08850-15618. ABN 537527168. Giro 3606832